Kiswahili Gredi ya 6

Muhula wa 2 - maandalio 38 kamili ya masomo

Tayari kufundishwa, kwa muundo wa KICD | vipindi vya dakika 35 | PDF na Word inayoharirika

KUHUSU KIFURUSHI HIKI

Maandalio 38 kamili ya masomo ya Kiswahili Gredi ya 6, tayari kufundishwa kwa Muhula wa 2, yanayoshughulikia mada za Misimu, Mshikamano wa kitaifa, Usawa wa kijinsia, Majanga na jinsi ya kuyazuia na Wanyama wa majini, kila moja ikiwa na vipindi vyake vya kusikiliza na kuzungumza, kusoma, kuandika na sarufi.

MADA KATIKA KIFURUSHI HIKI

Mada	Jina	Vipindi
4.1.1	Heshima, Adabu na Vyeo	2
4.2.1	Kusoma kwa Mapana	2
4.3.1	Barua Rasmi	2
4.4.1	Ngeli ya YA-YA	3
5.1.1	Methali	2
5.2.1	Kusoma kwa Ufahamu	2
5.3.1	Insha za Maelezo	2
5.4.1	Ngeli ya U-U	3
6.1.1	Matamshi Bora	2
6.2.1	Kusoma kwa Kina	2
6.3.1	Insha ya Wasifu	2
6.4.1	Ngeli ya I-I	4
7.1.1	Nahau	2
7.2.1	Kusoma kwa Mapana	3
7.3.1	Insha za Maelezo	2
7.4.1	Ngeli ya PA-KU-MU	1
8.1.1	Visawe	2

KATIKA KILA ANDALIO LA SOMO

- Matokeo maalum yanayotarajiwa, maswali dadisi, umilisi wa kimsingi, maadili, masuala mtambuko na nyenzo zinazohitajika.
- Hatua za kipindi zenye muda: anachofanya mwalimu na wanachofanya wanafunzi, kuanzia utangulizi hadi hitimisho.
- Maudhui muhimu (mfano, maelezo au shughuli ya vitendo), kisha maswali manne ya mazoezi pamoja na majibu kwa mwalimu.
- Kosa la kawaida la kuepuka, na mawazo kwa wanafunzi wanaohitaji msaada na kwa walio tayari kwa zaidi.
- Kigezo cha tathmini cha viwango vinne vya CBC (EE, ME, AE, BE), kazi ya nyumbani, na nafasi ya tafakari ya kujaza baada ya kufundisha.

KIONJO CHA KIPINDI CHA 1

Maneno ya vyeo na maneno ya adabu na maana zake

Kufikia mwisho wa kipindi, mwanafunzi aweze: a) kutambua maneno ya vyeo na ya adabu yanayotumiwa katika jamii; b) kueleza maana ya kila cheo na mtu anayerejelewa

Vyeo na maneno ya adabu

Vyeo vya kidini: shehe (kiongozi na mwalimu wa dini ya Kiislamu), mwadhini (anayeadhini, yaani kuwaita Waislamu kwa sala), kasisi (mhubiri au kiongozi wa kanisa), padre (kiongozi wa ibada katika Kanisa Katoliki), mtawa (mtu aliyejitolea kuishi maisha ya kidini, k.m. masista). Vyeo vya kiserikali: rais (kiongozi wa nchi), mheshimiwa (cheo cha heshima cha viongozi kama wabunge, magavana na majaji), chifu (kiongozi wa kata).

Maneno ya adabu: tafadhali (unapoomba), asante (unaposhukuru), samahani au kumradhi (unapokosea au kupita mbele ya mtu), naomba (unapotaka kitu kwa heshima). Sentensi: Mheshimiwa, naomba utusaidie kujenga daraja kabla ya msimu wa mvua. Samahani padre, ibada inaanza saa ngapi? Shehe aliwafundisha watoto madrasa.

Pia unapata kifurushi hiki kama faili ya Word inayoharirika, ili ubadilishe kipindi chochote kifae darasa lako kabla ya kuchapisha. Vipindi vinafuata mpangilio wa mtaala wa KICD.

YALIYOMO

Na.	Kipindi	Mada	Ukurasa
1	Maneno ya vyeo na maneno ya adabu na maana zake	4.1.1 Heshima, Adabu na Vyeo	5
2	Kutumia maneno ya heshima, adabu na vyeo katika maigizo ya mazungumzo	4.1.1 Heshima, Adabu na Vyeo	9
3	Hatua za usalama na utunzaji wa vifaa vya kidijitali tunaposoma	4.2.1 Kusoma kwa Mapana	13
4	Kusoma makala ya kidijitali 'Misimu ya Mwaka Nchini Kenya' na kutoa muhtasari	4.2.1 Kusoma kwa Mapana	17
5	Muundo na vipengele vya barua rasmi	4.3.1 Barua Rasmi	21
6	Kuandika barua rasmi ya kuomba kujiunga na Klabu ya Mazingira	4.3.1 Barua Rasmi	25
7	Viambishi vya upatanisho vya ngeli ya YA-YA katika sentensi	4.4.1 Ngeli ya YA-YA	29
8	Kutambua nomino za ngeli ya YA-YA na umoja na wingi wake	4.4.1 Ngeli ya YA-YA	33
9	Kutunga sentensi na kifungu kuhusu misimu kwa nomino za ngeli ya YA-YA	4.4.1 Ngeli ya YA-YA	37
10	Kutambua methali za umoja na ushirikiano na kueleza maana zake	5.1.1 Methali	41
11	Kutumia methali za umoja katika mazungumzo na miktadha ya maisha	5.1.1 Methali	45
12	Ukwapi, utao, mizani na vina katika shairi la tathnia 'Wakenya Tushikamane'	5.2.1 Kusoma kwa Ufahamu	49
13	Kusoma mashairi ya tathlitha na tarbia kwa mahadhi na kupata ujumbe	5.2.1 Kusoma kwa Ufahamu	53
14	Sifa na muundo wa insha ya maelezo kuhusu sherehe ya kitaifa	5.3.1 Insha za Maelezo	57
15	Kuandika insha ya maelezo 'Siku ya Sherehe ya Kitaifa' (maneno 200 au zaidi)	5.3.1 Insha za Maelezo	61
16	Viambishi vya upatanisho vya ngeli ya U-U katika sentensi	5.4.1 Ngeli ya U-U	65
17	Kutambua nomino za ngeli ya U-U na kuzitofautisha na za U-I na U-ZI	5.4.1 Ngeli ya U-U	68
18	Kutunga sentensi na kifungu kuhusu mshikamano wa kitaifa kwa nomino za U-U	5.4.1 Ngeli ya U-U	71
19	Kukariri shairi 'Sote Tuko Sawa' kwa matamshi bora ya sauti d/nd, ch/sh, j/nj na g/ng	6.1.1 Matamshi Bora	74
20	Kughani shairi kwa mahadhi mbalimbali na kujibu maswali kuhusu ujumbe	6.1.1 Matamshi Bora	78
21	Mambo ya kuzingatia katika kuchagua makala ya kusoma maktabani	6.2.1 Kusoma kwa Kina	82
22	Kusoma kwa kina makala 'Usawa wa Kijinsia Huanzia Nyumbani' na kujadili ujumbe	6.2.1 Kusoma kwa Kina	86
23	Vipengele vya kimuundo na mada za insha za wasifu kuhusu usawa wa kijinsia	6.3.1 Insha ya Wasifu	90

24	Kuandika insha ya wasifu 'Rubani wa Kike Kijijini Kwetu' (maneno 200 au zaidi)	6.3.1 Insha ya Wasifu	94
25	Viambishi vya upatanisho vya ngeli ya I-I katika sentensi	6.4.1 Ngeli ya I-I	98
26	Kutambua nomino za ngeli ya I-I na kuzitofautisha na za I-ZI	6.4.1 Ngeli ya I-I	101
27	Kutumia nomino za I-I na vivumishi, viashiria na vimilikishi kwa usahihi	6.4.1 Ngeli ya I-I	104
28	Kutunga sentensi na kifungu kuhusu ushirikiano wa nyumbani kwa nomino za I-I	6.4.1 Ngeli ya I-I	108
29	Kutambua nahau za kazi na ushirikiano na kueleza maana zake	7.1.1 Nahau	111
30	Kutumia nahau za kazi na ushirikiano katika sentensi na mazungumzo kuhusu majanga	7.1.1 Nahau	115
31	Aina za matini maktabani na kutumia kadi za katalogi	7.2.1 Kusoma kwa Mapana	119
32	Kuchagua na kusoma kimyakimya hadithi 'Siku Mto Ulipofurika'	7.2.1 Kusoma kwa Mapana	123
33	Kusimulia na kujadili ujumbe wa matini kuhusu majanga zilizosomwa	7.2.1 Kusoma kwa Mapana	127
34	Maudhui na vidokezo vya insha ya maelezo kuhusu kuzuia majanga	7.3.1 Insha za Maelezo	131
35	Kuandika insha ya maelezo 'Jinsi ya Kuzuia Mafuriko Kijijini' (maneno 200 au zaidi)	7.3.1 Insha za Maelezo	135
36	Viambishi pa-, ku- na mu- vya ngeli ya PA-KU-MU katika matini kuhusu majanga	7.4.1 Ngeli ya PA-KU-MU	139
37	Kutambua makundi ya visawe zaidi ya matatu	8.1.1 Visawe	143
38	Kutumia visawe ifaavyo katika sentensi na mawasiliano kuhusu wanyama wa majini	8.1.1 Visawe	146

ELIMU254

Maneno ya vyeo na maneno ya adabu na maana zake

Mada 4.0 Misimu > Mada ndogo 4.1.1 Heshima, Adabu na Vyeo | Kipindi 1 kati ya 2 | Dakika 35

SHULE	MWALIMU	TAREHE
DARASA / MKONDO	MUDA	IDADI (WAV / WAS)

MATOKEO MAALUM YANAYOTARAJIWA

Kufikia mwisho wa kipindi, mwanafunzi aweze: a) kutambua maneno ya vyeo na ya adabu yanayotumiwa katika jamii; b) kueleza maana ya kila cheo na mtu anayerejelewa

MASWALI DADISI

- Ni maneno yapi ya heshima unayoyajua na unayoweza kutumia kurejelea watu tofauti?
- Kutumia maneno ya heshima kuna umuhimu gani katika jamii?

UMILISI WA KIMSINGI, MAADILI NA MASUALA MTAMBUKO KATIKA KIPINDI HIKI

UMILISI	**Ujuzi wa kidijitali**	Wanafunzi wanatumia simu, kipakatalishi au kompyuta ya darasa kusikiliza, kusoma au kukagua kazi.
UMILISI	**Mawasiliano na ushirikiano**	Wanafunzi wanaeleza mawazo yao kwa mwenzao na kuwasilisha matokeo kwa kikundi.
UMILISI	**Kujiamini**	Wanafunzi wanazungumza na kusoma mbele ya wenzao kwa kujiamini na kuona kwamba bidii huleta matokeo bora.
MAADILI	**Heshima**	Wanafunzi wanawasikiliza wenzao wanapozungumza na kupokea masahihisho kwa adabu.
MAADILI	**Upendo**	Wanafunzi wanamsaidia mwenzao anayekwama.
MAADILI	**Uwajibikaji**	Wanafunzi wanatunza vifaa vya pamoja na kumaliza kila kazi.
SUALA MTAMBUKO	**Utangamano wa kijamii**	Wanafunzi wanafanya kazi kwa maelewano, wanamhusisha kila mmoja na kutatua tofauti kwa amani.
SUALA MTAMBUKO	**Masuala ya kiuana na jinsia**	Hukuzwa kupitia shughuli za kipindi hiki.
SUALA MTAMBUKO	**Elimu ya mazingira na tabia nchi**	Mifano inahusu utunzaji wa mazingira ya shule na ya nyumbani.

NYENZO ZA KUJIFUNZIA

Mti maneno au kapu maneno la maneno ya heshima na vyeo | Picha za watu wenye vyeo mbalimbali | Kadi za miktadha ya maigizo | Video fupi ya mazungumzo ya adabu (kama ipo), itazamwe chini ya uangalizi

MPANGILIO WA UJIFUNZAJI

Darasa zima kwa utangulizi na hitimisho; wawili wawili au vikundi vya wanafunzi wanne hadi watano kwa mazoezi ya kuongozwa; kazi ya kibinafsi kwa mazoezi ya kujitegemea.

MSAMIATI

shehe | kasisi | padre | mwadhini | mtawa | mheshimiwa | rais | chifu | tafadhali | samahani | kumradhi | naomba

KIPINDI KWA MUHTASARI

Utangulizi	Mwalimu aonyesha	Kwa uongozi	Kibinafsi	Hitimisho
dak 5	dak 8	dak 9	dak 8	dak 5

Ndani ya andalio hili: hatua za kipindi pamoja na kazi ya mwalimu na ya wanafunzi, maudhui muhimu, maswali ya mazoezi pamoja na majibu, kosa la kawaida la kuepuka, kigezo cha tathmini cha viwango vinne vya CBC, mawazo ya msaada na ya ziada, kazi ya nyumbani na ukurasa wa tafakari.

HATUA ZA KIPINDI

Hatua	Dakika	Mwalimu	Wanafunzi
Utangulizi	5	Wasalimie wanafunzi na uulize: "Mwalimu anaonyesha picha ya mbunge akihutubia na kuuliza: "Tunamwitaje mtu huyu tunapozungumza naye kwa heshima?" Jibu "Mheshimiwa" linaandikwa kwenye mti maneno." Pokea majibu mawili au matatu, yahusishe na kazi ya awali, kisha taja matokeo ya leo.	Wanajibu swali la utangulizi, wanakumbuka wanachokijua na wanasoma matokeo kwa sauti.
Hatua ya 1: Mwalimu aonyesha	8	Waongoze wanafunzi kupitia "Vyeo na maneno ya adabu" (maneno ya heshima, adabu na vyeo kwenye ukurasa unaofuata), ukieleza unapoendelea. Tumia mti maneno au kapu maneno la maneno ya heshima na vyeo, picha za watu wenye vyeo mbalimbali, kadi za miktadha ya maigizo. Waombe wanafunzi watabiri kinachofuata kabla hujakionyesha.	Wanatazama, wanatabiri hatua inayofuata, wanauliza maswali na kuandika hatua muhimu madaftarini.
Hatua ya 2: Mazoezi kwa uongozi	9	Toa maswali 1 na 2. Zunguka kwenye vikundi, uliza "Unajuaje?" na urekebishe makosa kwa upole papo hapo.	Wanafanya kazi wawili wawili au katika vikundi vidogo, wanaelezana kila hatua na kukagua majibu ya wenzao.
Hatua ya 3: Mazoezi ya kibinafsi	8	Toa maswali 3 na 4 kama kazi ya kibinafsi. Sahihisha unapozunguka na uandike wanaohitaji msaada kipindi kijacho.	Wanafanya kazi peke yao, kisha wanabadilishana madaftari na wenzao ili kukagua.
Muhtasari na hitimisho	5	Waombe wanafunzi wawili au watatu waeleze wazo kuu kwa maneno yao wenyewe. Toa swali hili la kuhitimisha na ukague majibu: "Tunga sentensi ukitumia neno "kasisi"."	Wanaeleza wazo kuu kwa maneno yao wenyewe na kujibu swali la kuhitimisha madaftarini.

MANENO YA HESHIMA, ADABU NA VYEO

Vyeo na maneno ya adabu

Vyeo vya kidini: shehe (kiongozi na mwalimu wa dini ya Kiislamu), mwadhini (anayeadhini, yaani kuwaita Waislamu kwa sala), kasisi (mhubiri au kiongozi wa kanisa), padre (kiongozi wa ibada katika Kanisa Katoliki), mtawa (mtu aliyejitolea kuishi maisha ya kidini, k.m. masista). Vyeo vya kiserikali: rais (kiongozi wa nchi), mheshimiwa (cheo cha heshima cha viongozi kama wabunge, magavana na majaji), chifu (kiongozi wa kata).

Maneno ya adabu: tafadhali (unapoomba), asante (unaposhukuru), samahani au kumradhi (unapokosea au kupita mbele ya mtu), naomba (unapotaka kitu kwa heshima). Sentensi: Mheshimiwa, naomba utusaidie kujenga daraja kabla ya msimu wa mvua. Samahani padre, ibada inaanza saa ngapi? Shehe aliwafundisha watoto madrasa.

MASWALI YA MAZOEZI - PAMOJA NA MAJIBU KWA MWALIMU

Na.	Swali	Jibu
1	Mwadhini hufanya kazi gani?	**Huwaita Waislamu kwa sala (huadhini)**
2	Ni cheo gani hutumiwa kwa mbunge au gavana?	**Mheshimiwa**
3	Ni neno gani la adabu hutumiwa unapopita mbele ya mtu?	**Samahani au kumradhi**
4	Tunga sentensi ukitumia neno "kasisi".	**Mfano: Kasisi aliwaombea waumini wakati wa kiangazi kirefu.**

KOSA LA KAWAIDA LA KUEPUKA

Wanafunzi wengine huchanganya vyeo vya dini tofauti (k.m. kumwita shehe padre). Wakumbushe kuwa kila jamii ya kidini ina vyeo vyake, na kumwita mtu kwa cheo sahihi ni heshima.

KIGEZO CHA TATHMINI - VIWANGO VINNE VYA CBC

Kiwango	Anachoweza kufanya mwanafunzi
Kuzidi matarajio (EE)	Anaweza kutambua maneno ya vyeo na ya adabu yanayotumiwa katika jamii kwa ujasiri na usahihi, kueleza mbinu aliyotumia, na kutumia ujuzi huu katika hali mpya.
Kufikia matarajio (ME)	Anaweza kutambua maneno ya vyeo na ya adabu yanayotumiwa katika jamii kwa usahihi katika hali anazozifahamu; hutambua na kurekebisha makosa madogo bila msaada.
Kukaribia matarajio (AE)	Anaweza kutambua maneno ya vyeo na ya adabu yanayotumiwa katika jamii kwa kiasi, au kwa kukumbushwa na mwalimu au mwenzake; hufanya makosa kadhaa.
Chini ya matarajio (BE)	Bado hawezi kutambua maneno ya vyeo na ya adabu yanayotumiwa katika jamii bila msaada wa moja kwa moja; anahitaji kufundishwa tena kwa kutumia vitu halisi.

MSAADA NA SHUGHULI ZA ZIADA

Wanafunzi wanaohitaji msaada	Mpe mwanafunzi kadi za vyeo na picha zinazolingana. Aoanishe kila cheo na picha, kisha aseme sentensi moja kwa msaada wako.
Wanafunzi walio tayari kwa zaidi	Eleza kwa nini tunapaswa kumwita kiongozi kwa cheo chake badala ya jina lake tu. (Jibu: Kuonyesha heshima kwa nafasi aliyonayo katika jamii na kujenga mawasiliano mazuri)
Ujumuishaji	Waketishe wanafunzi wenye uoni hafifu karibu na ubao na usome kwa sauti kila unachoandika; tumia vifaa vikubwa, wazi na vinavyoweza kuguswa; ruhusu muda wa ziada; mweke na mwenzake mvumilivu; tumia ishara au Lugha ya Ishara ya Kenya kwa maneno muhimu.

KAZI YA NYUMBANI NA UFUATILIAJI

Andika tena maswali 3 na 4 kwa unadhifu katika daftari. Kisha mweleze mtu nyumbani ulichojifunza kuhusu "maneno ya vyeo na maneno ya adabu na maana zake" na ulete swali lako moja la kuuliza kipindi kijacho.

KUJITATHMINI KWA MWALIMU

- Je, kila mwanafunzi alipata nafasi ya kushika vifaa au kueleza mawazo yake?
- Je, wanafunzi wengi walifikia matokeo? Andika majina ya wale ambao hawakuyafikia.
- Je, kasi ilifaa — kuna hatua iliyochukua muda mrefu au mfupi mno?
- Ni umilisi na maadili gani niliyoona wanafunzi wakionyesha?
- Nitabadilisha nini nitakapofundisha kipindi hiki tena?

TAFAKARI KUHUSU KIPINDI / MAONI YA MWALIMU

Andika baada ya kufundisha - kilichofaulu, cha kubadilisha, na wanafunzi wanaohitaji ufuatiliaji.